

A marokkói II. Hasszán Tudományos és Technológiai Akadémia

1. Az Akadémia alapítása

II. Hasszán marokkói király az 1993. október 6-án kiadott törvényben megalapította a róla elnevezett II. Hasszán Tudományos és Technikai Akadémiát, amely jelenleg VI. Mohamed király védnöksége alatt áll.

A II. Hasszán Tudományos és Technológiai Akadémia célja és feladata a tudományos és műszaki kutatás előmozdítása és fejlesztése, a tudományos és technológiai fejlődés általános irányvonalainak meghatározásához való hozzájárulás, a nemzeti kutatási prioritásokra vonatkozó ajánlások megfogalmazása, a kutatási programok értékelése és támogatásuk biztosítása, valamint a marokkói tudományos és műszaki kutatási tevékenységek nemzeti és nemzetközi társadalmi-gazdasági környezetbe való integrálása.

Az akadémia 90 tagból áll. Közülük 30 belföldi illetőségű tag, 30 külföldi tudós, akik társult tagnak minősülnek, és 30 akadémikus pedig levelező tag, akik mind belföldi, mind külföldi tudományos személyiségek lehetnek.

Az Akadémia székhelye a Királyság fővárosában, Rabatban van. Az Akadémia a Királyság bármely más városában is ülésezhet az uralkodó döntése alapján. Kivételesen, az uralkodó engedélyével az Akadémia az ország területén kívül is tarthat üléseket.

2. Az Akadémia szervezete

Az Akadémia irányító szervei: az állandó titkár, a kancellár, az ülészekok igazgatója, az Akadémiai Tanács, a munkabizottságok, a tudományos kollégiumok, valamint az adminisztratív és pénzügyi szervezeti egységek vezetői.

Az állandó titkárt a király nevezi ki. Omar Fassi-Fehri a jelenlegi állandó titkár. Az állandó titkár az Akadémia nevében jár el. Felelős valamennyi szervezeti egység irányításáért, kinevezi az Akadémia személyzetét, a könyvelő kivételével, továbbá ő a pénzügyi engedélyezésre jogosult tisztségviselő, valamint elkészíti és megőrzi az ülések jegyzőkönyveit. Hatáskörének egy részét átruházhatja a kancellárra. Az állandó titkár az akadémiai juttatáson felül fizetést is kap.

A kancellárt az uralkodó nevezi ki. Mostapha Bousmina a jelenlegi kancellár. A kancellár segíti az állandó titkárt feladatai ellátásában, különösen a társult tagokkal és a levelező tagokkal való kapcsolattartásban, és helyettesíti őt távolléte vagy akadályoztatása esetén. A kancellár a tudományos juttatáson felül fizetést is kap. A kancellárt egy évre választják a rezidens tagok közül és újraválasztható.

Az ülések igazgatóját egyéves időtartamra választják az állandó tagok közül és azonnali újraválasztása nem lehetséges. Az ülések igazgatója jelenleg: Abdelaziz Sefiani.

Az Akadémiai Tanács a titkár elnökből, a kancellárból és három kollégiumi igazgatóból áll, akiket az Akadémia tudományos kollégiumainak igazgatóiból álló közgyűlés választ meg egy évre, tisztségük egyszer megújítható. Az Akadémiai Tanács segíti a titkárt feladatai ellátásában, és megtesz minden szükséges intézkedést annak érdekében, hogy az Akadémia küldetéseit megfelelően teljesítse.

A munkabizottság a titkár elnökből, a kancellárból, az ülések igazgatójából és négy, két évre választott akadémikusból áll. Koordinálja az Akadémia tagjainak és kollégiumainak munkáját, dönt a tanulmányozandó témákról, ösztönzi a kommunikációt, és az Akadémia megfelelő szervein keresztül biztosítja a társaság munkájának terjesztését.

Az Akadémia a következő tudományos kollégiumokból áll:

- a Matematikai Tudományok Kollégiuma;
- a Fizikai, Kémiai és Energiatudományok Kollégiuma;
- a Biológiai és Egészségtudományok Kollégiuma;
- az Agronómiai, Állatorvos- és Élelmiszertudományok Kollégiuma;
- az Új Technológiák, Információ, Távközlés és Úrkutatás Főiskolája;
- a Víz- és Környezettudományi Főiskola;
- az Építőmérnöki, Tervezési és Közlekedési Főiskola;
- a Felsőfokú Stratégiai Tanulmányok Főiskolája;
- a Közgazdasági, Demográfiai és Népesedési Főiskola;
- az Innovációs és Technológiai Fejlesztési Főiskola.

A kollégiumok száma és neve a titkár határozatával az Akadémia Tanácsával folytatott konzultációt követően módosítható.

Minden kollégium legfeljebb kilenc tagból áll, akiket a rendes tagok, a társult tagok és a levelező tagok közül választanak ki. A kollégiumok élén egy-egy igazgató áll, akit a kollégisták választanak meg egyéves, megújítható időtartamra; az igazgató koordinálja és vezeti a kollégium üléseit és tevékenységét. A kollégiumok feladata, hogy értékeljék az Akadémia által hozzájuk benyújtott kutatási projektek relevanciáját és minőségét, tudományos értéküket, és értékelést adjanak arról, hogy ezek a projektek megfelelnek-e a nemzeti prioritásoknak.

Az akadémikusi státusz örökre szól; csak a halál, vagy kivételes esetben a lemondás vagy a felmentés esetén vesztethető el. Csak a társult tagok nyújthatják be lemondásukat végleges akadályoztatásuk esetén. Minden alkalommal, amikor az Akadémia új tagot választ, az új tagnak az ünnepélyes éves plenáris ülésen beszédet kell tartania, amelyben méltatja elődjét, és saját tudományágának általános állapotáról is számot ad.

3. Az Akadémia működése

Akadémia évente egyszer hivatalos plenáris ülést tart, amelyre a nyilvánosság is meghívható. Ezen az ülésen beszámolót tartanak az Akadémia elmúlt évi munkájáról és tevékenységéről is. A plenáris ülés célja, hogy minél több állandó, társult és levelező tagot összehozzon, és tudományos fórumot biztosítson az előadásaikat bemutatni kívánó kutatók számára.

Kéthetenként megtartott üléseken találkoznak az állandó, a társult és a levelező tagok, hogy tanulmányozzák a tudományos és műszaki kutatás területén a nemzeti prioritások meghatározásával kapcsolatos problémákat, megvitassák a tudományos kollégiumok által benyújtott szakértői jelentéseket, valamint a hozzájuk elbírálásra vagy értékelésre benyújtott

kutatási projektekre vonatkozó szakértői jelentéseket. A nyilvánosság nem vehet részt ezeken az üléseken, és az Akadémia szervezeti egységeihez tartozó munkatársak kivételével senki sem lehet jelen.

Az Akadémia munkanyelvei az arab, a francia, az angol és a spanyol.

Az Akadémia működési rendjét, a törvényben előírtakon kívül, a belső szabályzat határozza meg.

Az Akadémia bevételi és kiadási műveleteit a pénzügyminiszter által az államtitkár javaslatára kinevezett főkönyvelő végzi.

4. Az Akadémia külső kapcsolatai

Az Akadémia a nemzetközi együttműködési kapcsolatain (többoldalú, kétoldalú stb.) túlmenően részt vesz a tudományokért felelős döntéshozó szervek munkájában:

- a Felsőoktatási, Képzési és Kutatási Tanácsban;
- a Felsőoktatás Nemzeti Koordinációs Bizottságában (CNACES);
- a Nemzeti Tudományos és Műszaki Kutatási Központ (CNRST) igazgatótanácsában;
- a Felsőoktatási és a Tudományos Kutatás Minőségét Értékelő és Garantáló Nemzeti Ügynökségben.

Források:

Az Akadémia honlapja:

http://www.academie.hassan2.sciences.ma/fr/academie/organes_dir.php#

<https://fr.council.science/member/morocco-hassan-ii-academy-for-science-and-technology/>

<http://www.fsr.ac.ma/professor/acad%C3%A9mie-hassan-ii-des-sciences-et-techniques>

Prof. Dr. Czine Ágnes
Alkotmánybíró, tanszékvezető egyetemi tanár
Bűnügyi Tudományok Intézete, Büntető Eljárásjogi Tanszék
Károly Gáspár Református Egyetem (KRE)
Állam- és Jogtudományi Kar
email: czine.agnes@kre.hu